

23 de febrer de 2021

NOTA DE PREMSA

El CAC alerta sobre la presència a internet d'un discurs contrari a la vacunació contra la Covid-19

- El Consell ha identificat i ha reportat a les plataformes 40 vídeos, reproduïts per Facebook, Twitter, Instagram, TikTok i YouTube, que qüestionen les vacunes i que afirmen que causen esterilitat, alteracions genètiques o fins i tot la mort
- El president del CAC afirma que es tracta de continguts sense cap base científica que poden provocar confusió en el procés de vacunació i que suposen un risc per a la salut de les persones
- L'informe del CAC ha estat validat pel Consell de Col·legis de Metges de Catalunya i pel Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya
- Des que va esclatar la pandèmia de coronavirus, el CAC ha realitzat quatre informes sobre desinformació mèdica a internet
- El CAC i la Plataforma per a l'Educació Mediàtica organitzen avui un *webinar* sobre la desinformació en relació amb les vacunes de la Covid-19, on es presentaran unes recomanacions adreçades a la ciutadania per detectar les *fake news*

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) alerta sobre la presència a les principals plataformes de vídeo i a les xarxes socials d'un discurs contrari a la vacunació contra la Covid-19. En un informe, el CAC ha identificat i ha reportat a les plataformes Facebook, Twitter, Instagram, TikTok i YouTube 40 vídeos que qüestionen la seguretat i l'eficàcia de les vacunes o la necessitat de vacunació.

La gran majoria, el 70%, contenen crides explícites a no vacunar-se contra la Covid-19. Són missatges com ara "Por favor, no se pongan la vacuna" o "¡No permita que le inoculen eso!" i la difusió d'etiquetes o *hashtags* com "#NoTeVacunes".

El missatge que més es reitera en aquests vídeos és negar la seguretat de la vacuna. El discurs parteix de dos fets: la rapidesa de desenvolupament de la

vacuna des de l'aparició de la pandèmia i l'aplicació de tècniques innovadores (com l'ARN missatger), que és qualificada de perillosa i amb risc de produir alteracions genètiques.

Fins i tot, s'observa com en gairebé la meitat dels vídeos, el 40%, s'hi afirma que les vacunes provocarien esterilitat i afectació neuronal en les persones inoculades. Un d'aquests vídeos, per exemple, diu: "El precio de inocularse esta vacuna es que el 97% de los varones inoculados van a quedar estériles, pero además, si son niños pequeños nunca van a desarrollar características sexuales secundarias. Serán algo así como andróginos, sin deseo sexual [...]. El 45% de las niñas quedarán estériles. El daño neuronal, por otro lado, afectará a parte de tu corteza frontal."

L'informe del CAC ha estat validat científicament pel Consell de Col·legis de Metges de Catalunya i pel Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya. El CAC ha informat a les respectives empreses proveïdores del servei sobre la presència de continguts contraris a les vacunes de la Covid-19.

El president del CAC, **Roger Loppacher**, ha dit: "És molt greu que en un moment d'actuació intensa i conjunta contra la pandèmia, i quan tota la comunitat científica i mèdica reconeix que les vacunes són un dels principals elements que ens permetran sortir-nos-en, se'n qüestionin la seguretat i l'eficàcia, i es desinformi la població. Són continguts mancats de credibilitat científica que entorpeixen el procés de vacunació i que, per tant, suposen un risc per a la salut de les persones. Apel·lem a la responsabilitat de les plataformes i dels proveïdors de serveis d'internet per resoldre la situació de manera immediata".

El president del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya, **Jaume Padrós**, ha afirmat: "Les vacunes han salvat milions de vides. Estan sotmeses a un control molt estricte quant a seguretat, tant abans com després d'haver estat autoritzades. Les vacunes davant la Covid-19 s'han desenvolupat ràpidament gràcies a l'ús de noves tecnologies i a la col·laboració mundial. La prioritat ara és que les vacunes arribin a tothom i les *fake news* són un obstacle contra el qual hem de lluitar per aconseguir aquest objectiu absolutament necessari".

La degana del Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya, **Estrella Martínez**, ha assenyalat: "La desinformació sobre les vacunes no és un fenomen nou, però abans era més fàcil de localitzar i rebatre. El caràcter mundial de la Covid-19 i la capacitat amplificadora de les xarxes socials l'han incrementat exponencialment i en dificulten molt el seguiment. Cal empoderar la població per detectar aquesta pseudociència i la col·laboració de les infermeres i els mitjans de comunicació n'és una bona eina".

Trivialitzen la gravetat de la Covid-19, proposen la infecció com a via per arribar a la immunitat i es presenten com a professionals de la medicina

Més de la quarta part (27,5%) dels vídeos detectats neguen la necessitat de les vacunes contra el coronavirus, amb missatges que trivialitzen la gravetat de la malaltia i minimitzen les taxes de letalitat reals. Així, proposen prendre vitamines com a alternativa o afirmen que la Covid-19 no ha matat ningú que no tingués una patologia prèvia: “El Covid-19 no mata, es una mentira. Esa es una gran mentira. Solamente ha muerto gente con patología previa.”

D'aquesta manera, assenyalen com a preferible la immunització adquirida pel desenvolupament de la malaltia i plantegen prescindir de les mesures profilàctiques establertes: “Ahora tendríamos que estar todos libres en la calle, cogiendo esta enfermedad e inmunizándonos.”

S'observa també que en el 70% dels vídeos, el discurs contrari a la vacunació el fan persones que es presenten com a expertes en l'àmbit de la ciència o de la medicina (el 60% es presenten com a metges o metgesses i el 10%, com a infermers o infermeres), de manera que es pretén atorgar credibilitat i autoritat a postulats contraris al consens científic.

La majoria dels vídeos identificats fa també una crida a la viralització d'aquests continguts i té una estratègia multixarxa per tal d'evitar les mesures per combatre la desinformació que adopten algunes plataformes. En aquest sentit, es posa de manifest que plataformes com ara YouTube, on només s'ha localitzat un vídeo, estan adoptant cada vegada més mesures de moderació per evitar la presència de desinformació.

Webinar sobre la informació de qualitat en temps de pandèmia

D'altra banda, el CAC i la Plataforma per a l'Educació Mediàtica (PEM) organitzen avui, a les 10 hores, un *webinar* sobre la necessitat d'accedir a informació de qualitat en temps de pandèmia. Per accedir-hi, podeu [clicar aquí](#).

El seminari telemàtic, moderat pel periodista i membre de la PEM **Carlos Baraibar**, serà presentat pel president del CAC, Roger Loppacher, i comptarà amb la sots-directora general de Promoció de la Salut de la Generalitat, **Carmen Cabezas**, la vicedegana del Col·legi de Periodistes de Catalunya, **Núria de José**, l'epidemiòloga i presidenta del Grup Col·laboratiu Multidisciplinari per al Seguiment Científic de la Covid-19 –impulsat pel Col·legi Oficial de Metges de Barcelona i per ISGGlobal–, **Sílvia de Sanjosé**, i la representant del Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya, **Pepi Estany**.

En el seminari es presentarà un document elaborat per la PEM amb recomanacions adreçades a la ciutadania sobre com detectar les *fake news* sobre les vacunes de la Covid-19. El document, sota el lema "Detecta les *fake news*. Atura't, pensa i verifica", convida a qüestionar-se si es disposa de tota la informació, quin és el canal pel qual arriba, si té credibilitat, així com si les imatges o els àudios han estat manipulats. També es proposa analitzar si el cas descrit és un cas únic, així com la conveniència de compartir-ho a les xarxes o no.

Entre les propostes que s'hi fan hi ha les d'informar-se en profunditat i no limitar-se només als titulars, apostar per mitjans reconeguts, valorar la solvència de la font informativa i buscar elements de contrast per verificar l'autenticitat de la informació. En aquest sentit, les autoritats sanitàries, els professionals i les persones expertes en l'àmbit sanitari i científic són fonts acreditades. També es recomana analitzar si s'està elevant a categoria una anècdota i no compartir res si no es té la seguretat que és informació verídica.

Sis informes sobre desinformació mèdica des del 2018

El CAC ha elaborat un total de sis informes sobre desinformació en línia en matèria mèdica, quatre dels quals s'han redactat després de l'esclat de la pandèmia. En concret, en una primera etapa, el Consell va fer un informe sobre la desinformació sobre el càncer (2018) i un altre sobre el discurs antivacunes (2019).

En una segona etapa, un cop es va iniciar la pandèmia de coronavirus, el CAC va fer, en els mesos de març i abril del 2020, dos informes sobre els tractaments no científics que es van començar a proposar (com ara clorit de

sodi o similars). Un cop que s'havien proposat mesures profilàctiques a escala mundial, el CAC va elaborar un cinquè informe, a l'octubre del 2020, sobre continguts que negaven la validesa de les mascaretes, de les PCR o de la distància social. I el sisè informe, que és l'actual, surt al pas de les veus contràries a les primeres vacunes que s'han començat a inocular.

El CAC també va elaborar, el desembre del 2020, unes recomanacions, adreçades als mitjans de comunicació, sobre continguts audiovisuals en relació amb les vacunes de la Covid.

Els diferents documents han estat redactats en col·laboració amb el Departament de Salut de la Generalitat, el Consell de Col·legis de Metges de Catalunya, el Col·legi de Periodistes de Catalunya i el Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya.

Informe: Continguts en plataformes i xarxes socials amb un discurs contrari a la vacunació de la Covid-19

Recomanacions: Com detectar les *fake news* sobre les vacunes de la Covid-19?

Més informació: **Comunicació del CAC** • C/ dels Vergós, 36-42 • 08017 Barcelona
Tel.: 935 575 000 i 627 480 483 • Fax: 935 575 003
Adreça electrònica: comunicacio.cac@gencat.cat
Web: www.cac.cat